

L'OPINIÓ

Ara diu que vol abdicar. Abdicar què?

DIARI D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: Plaça de la Universitat, 6, entresol - Telèfon 24647 - Any IV-Núm. 28 - Barcelona, diumenge, 5 juliol 1931 Impremta: Tallers, 48 - Preu: 10 cèntims

Escoles laïques

Esquerra Republicana de Catalunya, com hem dit altres vegades, considera indispensable que l'Estat tingui el control efectiu de l'ensenyament.

Abans de tot necessitem bons mestres, i per a això calen Escoles Normals eficients. Tot seguit calen locals adequats per a l'ensenyament que facin possible la seva obligatorietat.

L'una cosa i l'altra es poden aconseguir amb poques despeses relativament. Res de grans edificis costosos, ni moltes vegades inútils, la inauguració dels quals donava lloc a solemnitats grotesques en el temps de la Dictadura. En tenim prou amb establiments clars i ben ventilats, sense complicacions, com ja n'hi ha força a Catalunya, deguts en bona part a la generositat d'alguns patricis benmereïents.

Necessitem escoles senzilles, no gens luxoses, però còmodes i agradables per als infants, i més que res, higièniques materialment i espiritualment. Escoles de mestres cultes i pacients, tan bons amics dels nens com enemics de la palmeta vergonyosa. Escoles liberals i laïques on no es bescant cap creença però on cap no hi sigui imposada.

Duen els entesos que certes ordes religioses — i d'una manera especial els jesuïtes — tenen el costum de fer explicar als seus professors una assignatura diferent cada curs. El que aquest any ensenyava Dret, l'any que ve ensenyava Química Orgànica i un altre any Geografia o Metafísica. Aquest terrible treball d'improvisar per a l'ensenyament matèries poc conegudes i fins algunes del tot ignorades sembla que és resulta molt saludable, perquè esgota les forces i allunya els mals pensaments.

D'aquesta manera, diuen, és més fàcil als jesuïtes professors de combatre les temptacions endimoniades del món.

La llàstima és que aquest sistema, si bé pot servir de bàlsam a les tribulacions de certs temperaments poc meditatis, resulta, en canvi, desastrós per als deixebles.

Qualsevol que sigui el marge concedit per la Providència al talent dels frares més distingits, és impossible que arribin a saber-ho tot.

Aquest és un dels cent motius pels quals no pot deixar l'Estat que continui l'ensenyament en les seves mans.

La República necessita mestres aptes per a la missió delicadíssima que els està confiada, i això només poden aconseguir-ho reorganitzant totalment el Magisteri i fent l'Escola oficial gratuïta, laica i obligatòria.

Per a major comoditat de tot-hom, fem avinent que no admetem originals que espontàniament ens siguin enviats. Un excés de treball ens priva de dedicar-hi l'atenció que nosaltres voldríem. No cal dir que molt menys encara acceptem crear correspondència sobre els escrits que, malgrat la nostra advertència, ens siguin enviats.

Gabriel Alomar

"El problema federal espanyol, millor dit, confederal, és el de dues nacionalitats que han de fer un pacte"

Parlar amb Gabriel Alomar per fer-li un interviu, és una cosa bon xic complicada; no perquè ell es negui a parlar amb els periodistes, sinó pel difícil que és aconseguir distreure'l deu minuts dels amics que de tot arreu el solliciten quan es compta a deixar el seu refugi de la illa daurada i visitar Barcelona. El canvi polític que ha sofert Espanya l'ha obligat, a ell també, a abandonar la seva torre de vori i ja el tenim enrolat a la política activa, que pot dur-lo a ocupar els llocs més alts.

Al matí, arribada del vapor de Mallorca, no surt ningú del vaixell que no porti una roda amb una ensalçada. Aquesta vegada el senyor Alomar no se'n escapa. El nostre bon amic i fill seu, Victor, em serveix d'esquer. No falla.

Hem pujat pausadament i a peu per la Rambla, parlem d'eleccions, el tema del dia, encara. El senyor Alomar està radiant i satisfet.

—Podeu assegurar-ens diu— que la més gran emoció de la meua vida la vaig tenir en conèixer el resultat de les eleccions a Barcelona. Per a mi la investidura que més m'honora, és aquesta de diputat de Barcelona, més que no m'honoraria un ministeri ni la mateixa presidència.

«Em considero diputat de Catalunya i estic molt content de tenir la seva representació, per la raó que po tinc molts amics a una i altra banda de l'Ebre, cosa que em dona possibilitat d'ésser, un dia que calgui, un nexa, una fórmula que resolgui amistosament el plec de la integració a Espanya, un ambaixador de Catalunya.»

—I què us ha semblat l'avantprojecte de Constitució?

—Ja us dire, no he tingut molt lleure per estudiar-lo a fons, en certes coses no el trobo mal orientat, però hi han molts punts que poden i han d'ésser objecte de molta controvèrsia. Jo, per exemple, sóc un camaralista i enemic jurat de la representació corporativa i d'agrupacions particulars. En tot cas, si cal acceptar un Senat, cosa que, ja us dic, no em plau ni gens ni mica. El màxim es pot acceptar un Senat compost per representants de corporacions municipals i provincials com a França. Igualment crec que de cap de les maneres aquest Senat ha de tenir vot sobirà. La seva labor ha d'ésser purament consultiva, mai legislativa.

«En què no esteu completament d'acord és amb la qüestió presidencial. De les tres formes, americana, alemanya i francesa, s'ha optat per la millor, que és aquesta darrera. El sistema americà obliga el país a referèndums i plebiscits per l'elecció de president i això té els seus perills, que no són pas petits.»

«No em plau gaire la fórmula del tribunal de la Cambra per jutjar els manaments a la Constitució; dona massa belligerència al tècnic i, el tècnic, per ara, sempre ha fracassat. No ho creieu així? En tenim exemples, no és cert?»

«Encara que no hi estiguéssim de conformitat, ¿qui gosa contradir un interlocutor com Alomar? Però, no és així, trobem que té tota la raó.»

—I la concessió del vot femení—li preguntem—us deu plaure?

—De cap de les maneres. En l'estat actual en què es troba la dona espanyola, sóc enemic del vot femení.

«En això ja no estem tant d'acord, però el raonament que inclou la seva afirmació veiem que no deixa de tenir un fons de veritat per més que això sàpiga greu a simpàtiques amigues nostres i, per més que topi amb les nostres conviccions polítiques. De totes maneres nosaltres d'aquí estem votem perquè la dona voti.»

—Us sembla que l'avantprojecte de Constitució que ha redactat la Comissió jurídica deixaria alguna esperança a les aspiracions de Catalunya, si la Constitució fos ajudada tal com ells proposen?

—Aquest és l'aspecte que menys he pogut estudiar de l'avantprojecte, però, aquí em toca fer una declaració que segurament us sorprendrà. Sóc essencialment centralista i unitarista; enemic nat de tot cantonalisme i re-

gionalisme local. Crec que les nacions són organismes vius que no poden ésser disgregats i que cadascuna té la seva capitalitat que concentra el sistema nerviós de la nacionalitat i que forma el nucli intel·ligent que li dona vida.

«Ara bé, no us espanteu. A l'Estat espanyol hi ha dues formes nacionals distintes i cada dia més vives, cada una de les quals ha reeixit a formar el seu cervell i la seva capitalitat. Cal que digui quines són?»

«El problema federal, o, millor dit, confederal espanyol és un problema dual, dues nacionalitats que han de fer un pacte. Tot el que no sigui això, no fóra més que formes degenerades de descentralització que crearien, entorn del centre, nuclis que serien baluards de la reacció i que convertirien Espanya en el més minúscul i endarrerit dels Estats.»

«El provincialisme és una cosa de les més perilloses que pugui haver-hi, i les autonomies que no tenen una raó nacional no porten més que a això. De Pi Margall ençà ha passat molta aigua per sota els ponts i han canviat molt les directrius de la humanitat. Amb tot, Pi Margall, més que federal era un home racialment català i que de forma inconscient, per impuls

de raça, el que ell presentava era el catalanisme, el d'ara, el que ha de portar-nos al pacte que us he dit abans, amb Castella, l'altre nucli viu d'Espanya, i que té el respectiu cervell i centre nerviós que li dona vida i personalitat pròpia.

—¿Quan anireu a fer-vos càrrec de la vostra ambaixada?

—Seguidament. Ara vaig a Madrid a rebre ordres del Govern i dintre de pocs dies em teniu camí de Roma.

—¿Aleshores no podreu assistir a les Corts Constituents?

—Això és una de les coses que voldria resoldre a Madrid. Vull mirar de trobar la fórmula que em permeti complir com a ambaixador i com a diputat de Catalunya a les Constituents. En moments així és quan un home voldria tenir el do d'ubiquitat.

—Ha sonat molt el vostre nom com a possible president de la República. Què us sembla?

—A mi no em pot semblar res. M'està vedat parlar d'això.

«Però a nosaltres no. I nosaltres creiem que Alomar reuneix totes les condicions que calen a un President de la República. Comprensió dels problemes que té plantejats Espanya, home analític com a bon professor, allunyat dels apassionaments polítics, i a més, i per nosaltres fóra tan agradable que el primer president de la segona República fos un català! Qui sap les incomprendions i lluites que això podria evitar!»

—I una, la darrera pregunta, senyor Alomar. ¿Creieu que cal establir relacions diplomàtiques amb la República dels Soviets?

—Jo crec que sí. No em féu ésser més explícit. No puc dir-vos res més que concretament, sí.

I varem deixar el senyor Alomar a la casa d'un popularíssim editor de Barcelona que li ofereix la seva casa com a refugi i que per això mateix ens resistim a dir qui és. Temem que el refugi deixés d'ésser-ho tan bon punt fóra una cosa pública.

N. MOLINS I FABREGA.

Parlen perquè tenen boca

El senyor Largo Caballero, ministre de Treball del Govern provisional de la República no s'ha pogut estar, naturalment, de fer unes declaracions a propòsit del resultat de les eleccions a Catalunya. Hauríem trobat estrany que l'home s'hagués sabut contenir, perquè tothom ja sap que és d'aquells que les engage sense engaltar, tal com li surten, i del 14 d'abril ençà ha donat reiteradament proves de la seva excessiva capacitat per a ocupar el càrrec de Govern, per al qual es necessiten persones, en primer lloc, intel·ligents i, en segon lloc, que tinguin la discreció necessària i aquell sentit de la responsabilitat de tot el que diuen, condicions que, desgraciadament per al país, en el cas del senyor Largo Caballero fallen en absolut. I no parlem de les condicions especialíssimes i indispensables que són necessàries per a ocupar un càrrec de Govern «en una República democràtica». El primer de tot és que se sigui home liberal, que no se sentin odi, que no es tinguin fanatismes... I el senyor Largo Caballero, que feia un excel·lent conseller d'Estat del temps de la Dictadura, és un home positivament perjudicial, des d'un càrrec de responsabilitat, als interessos de la República.

Hi ha hagut alguns catalans que aquests darrers temps han anat a Madrid, que han escampat entre llurs amants del Govern la versió segons la qual el moviment popular formidable que l'Esquerra Republicana de Catalunya havia produït era una cosa fictícia, deguda exclusivament a un sentimentalisme ploraner i accidental que el poble havia sentit per Madrid. Al darrera d'aquest mer sentimentalisme, no hi quedava res. Tot era en-

terniment i res més. El senyor Lerroux s'ho va creure tal com li van vendre; el senyor Miguel Maura ja no en dubtà mai, perquè el pobre senyor no és capaç de comprendre certes coses; el senyor Largo Caballero, que tampoc no és massa fi, també s'ho havia de creure, naturalment. «La votació obtenida per Madrid —ha dit— se debe en no pequeña parte a estímulos sentimentales. Madrid es símbolo de sacrificio y abnegación por Cataluña, y eso siempre el pueblo ha de tenerlo en cuenta.» Després d'haver dit això, el senyor Largo Caballero s'ha quedat descansat.

Però el senyor Largo Caballero, que si no hagués dit res més hauria quedat només una mica malament, no s'està de res. I li passa com a aquells que o són gaire llestos, que si no parlessin gaire, la gent gairebé no se'n donaria, que són curts; però, com que no s'ho coneixen, les engueguen pels descasts, i aleshores donen un espectacle deplorable. És d'aquells que parlen perquè tenen boca, i és clar, resulta que parlen «barato».

El senyor Largo Caballero ha dit (ho digué quan encara no se sabien les xifres oficials del triomf de Madrid, quan només se sabia que el triomf de la candidatura de l'Esquerra havia estat una cosa formidable): «Habrà que conoer el número de votos, porque no llegará seguramente a los de Madrid, lo que enseñará a todos que Madrid tiene un fuerte núcleo de opinión y una voluntad decidida en pro de la República.»

Escollit, vingut ací, separatista Largo Caballero, ¿que els ho van dir, vostès, als madrilenys, que en votar la candidatura republicano-socialista votaven contra Catalunya? ¿A què ve,

ara, enfrontar els vots de Madrid amb els de Barcelona? ¿Ja ho sap del cert, si la xifra màxima de vots hauria estat de 133.000 si els haguessin dit que aquesta votació anava encaminada a ressuscitar la discòrdia feroç que els governs de la monarquia havien fomentat l'un darrera l'altre entre Catalunya i Castella? ¿Què vol dir això del «fuerte núcleo de opinión que té Madrid? ¿Que vol dir que és un nucli d'opinió contra Catalunya? ¿Que li ho han dit, a vostè, els que votaven, que votaven cap centralisme? ¿Què vol dir, això de la voluntat decidida en pro de la República?»

¿Que potser es pensa que els vots de la candidatura de l'Esquerra Republicana de Catalunya són vots contra la República, perquè es hi hagin d'enfrontar els vots de Madrid? Jo li diré una cosa, separatista Largo Caballero. Jo tinc per vots decididament per la República els 133.000 vots del senyor Lerroux a Madrid. Però vostè no té dret a dubtar que els 111.000 vots d'En Maçia, a Barcelona, no siguin vots per la República. Li diré més. Si entre els 133.000 vots de Lerroux, a Madrid, n'hi hagués alguns de partidaris «del centralisme», de perpetuar la política de dominació colonial que els Governos de la monarquia practicaven de Castella estant damunt totes les terres espanyoles que no eren castellanies, jo li diré que aquests vots no són republicans. Però vostè no pot dir mai que els vots de l'Esquerra Republicana de Catalunya no siguin vots en pro de la República, perquè aquest parí ha donat proves fefaents del seu republicanisme i del seu amor a la República abans del 14 d'abril, i sobretot després del 14 d'abril. Sobretot després cada vegada que vostè, amb la seva acostumada inconsciència, ha anat parlant en un to feixista i reaccionari des del Ministeri del Treball; nosaltres ens hem carregat de prudència i no li hem contestat, perquè enteníem que el millor servei que podíem prestar a la República era no respondre a les fatxenderies de vostè, fruit de la més absoluta inconsciència (si no creguéssim en aquesta inconsciència hauríem de dir-li concretament amonàquic), i no ajudar-lo a vostè a posar bastons a les rodes de la República.

¿Ja sap quants vots ha tingut, senyor Largo Caballero, la candidatura d'Esquerra Republicana de Catalunya en tot el territori català? ¿Ja sap quins força portaran els diputats catalans que vagin a les Constituents? Hi portaran el vot de 378.000 ciutadans. Portaran a llur darrera tot Catalunya.

Nosaltres, senyor Largo Caballero, ens hem aixecat «en peu de pau», segons frase del poeta Ventura Gassol. En peu de pau, pel que afecta el nostre problema bàsic, que és el problema de la nostra llibertat com a catalans. Però si veiéssim que al davant del Govern de la República espanyola, d'aquesta República que volem que sigui federal perquè som homes liberals i perquè creiem que és l'únic camí

El Projecte de Constitució Espanyola

Se'ns vol preparar una llei substantiva marcadament imperialista; una Constitució forjada per homes de filiació política dretista, i amb un criteri partidista del més absorbent unitarisme que contradiu els sentiments de democràcia i les nostres justes aspiracions.

Els qui pretenen plagiar les lleis dels països ultra-conservadors, per aplicar-les a Espanya i, en conseqüència, a les regions que estan capacitades i que volen registrar-se per lleis pròpies, d'acord amb la seva peculiar fesomia i les seves necessitats indiscutibles, donen prova de la major indiferència jurídica i d'una manca de visió de conjunt de la psicologia del país, que pesa com als seus cervells no els ha arribat el sentiment esquerrista actual ni la noció més elemental del progrés dels pobles. I n'és una prova el fet que somnïn amb constitucions de molts decennis enllà, avui sols aplicables als pobles sotmesos a una obediència estricta al poder centralitzador que propugna la supremàcia política en detriment dels principis socials, econòmics i administratius. És la negació dels interessos polítics que convenen a les diverses regions o nacionalitats, ètnicament separades.

Elsponents del Projecte de la Constitució espanyola, desconeixen tan absolutament la realitat actual catalana com l'espanyola. Voler estatutar contra les nostres decisions, convertides en principis legals, reflexe de l'ànima catalana; pretendre frenar, inutilitzar o posar el vet a la nostra sobirana voluntat de limitar l'efera d'acció del poder central; esborrar l'essència del nostre dret perquè així ho determinen els qui estan menys capacitats per a fer-ho, no sols és una grossa injustícia, sinó que ultrapassen els límits de l'absurd i de la immoralitat,

perquè el país prosperi, hi havia galtes homes d'esperit tancat i reaccionari com ara vostè, homes del temps de la monarquia, d'ànima valeduària i d'esperit esquitit i miserable, que amb llur actuació possessin en perill, amb la vida de la República espanyola amb la qual volem conviure, la nostra llibertat com a homes, aleshores nosaltres, que pel que toca el problema de la nostra llibertat com a catalans estem «en peu de pau», ens aixecarem «en peu de guerra» en defensa dels nostres drets com a homes per tal de salvar del desastre aquesta República que el senyor Largo Caballero es creu servir, però que amb la seva incapacitat absoluta com a home d'un Govern liberal i democràtic en lloc de servir-la, la dificulta.

J. VENTALLÓ

per tal que és un atac al viu del cor del poble català.

No acceptarem cap Constitució espanyola que atropelli el nostre dret i el reconeixement de la nostra personalitat jurídica, concebuts en el nostre Estatut. Mai no podrem acceptar una Constitució forjada per unitaristes. Una tal Constitució seria una llei espúria espanyola, no el fidel reflex del sentir de Catalunya i les altres terres germanes.

Cal repudiar i saber posar a ratlla qualsevulla intrusió que ataqüi els nostres sentiments de catalanitat i els federalistes que avui senten els pobles hispànics.

No s'han fet ben bé càrrec els qui volen posar-nos el jou, del que representen 400.000 vots federalistes de l'Esquerra Republicana; ignoren que és tot un Poble que alça la veu per a defensar un Estatut, una llei pròpia. No veuen prou bé que, el nostre Poble representa un Poder que pot posar-se cara a cara amb un altre Poder.

¿Quina llei o combinació jurídica allega el centralisme i quina força moral disposa per a voler-nos imposar el seu criteri despòtic?

«No pot, i deu, Catalunya, amb els 400.000 votants, imposar el seu criteri, la seva llei federativa si li plau?»

Avui el dilema és: Ho espanyolitzar Catalunya amb l'arma del centralisme, o catalanitzar Espanya amb l'arma del federalisme i de la democràcia, com l'espanyola. Voler estatutar contra les nostres decisions, convertides en principis legals, reflexe de l'ànima catalana; pretendre frenar, inutilitzar o posar el vet a la nostra sobirana voluntat de limitar l'efera d'acció del poder central; esborrar l'essència del nostre dret perquè així ho determinen els qui estan menys capacitats per a fer-ho, no sols és una grossa injustícia, sinó que ultrapassen els límits de l'absurd i de la immoralitat,

perquè el país prosperi, hi havia galtes homes d'esperit tancat i reaccionari com ara vostè, homes del temps de la monarquia, d'ànima valeduària i d'esperit esquitit i miserable, que amb llur actuació possessin en perill, amb la vida de la República espanyola amb la qual volem conviure, la nostra llibertat com a homes, aleshores nosaltres, que pel que toca el problema de la nostra llibertat com a catalans estem «en peu de pau», ens aixecarem «en peu de guerra» en defensa dels nostres drets com a homes per tal de salvar del desastre aquesta República que el senyor Largo Caballero es creu servir, però que amb la seva incapacitat absoluta com a home d'un Govern liberal i democràtic en lloc de servir-la, la dificulta.

Un tal equivoc ens portaria fatalment al separatisme, perquè estem disposats a complir fidelment la voluntat sobirana del nostre poble, manifestada amb l'aclaparadora votació del diumenge passat i que representa un 86 per cent del sufragi electoral.

Una República centralista, cal repetir-ho, és sinònim d'esclavatge, i nosaltres no hem fet pas la Revolució perquè quatre senyors, menyspreadors dels nostres furs, s'estessin en promulgar una Constitució tirànica, dretista i completament en desacord amb nostre programa essencialment federalista i esquerrà.

Hi ha una Catalunya prepotent; hi ha homes que fiten l'horitzó. Cal tenir ben present que una gran massa catalana, revolucionària, està decidida a defensar la seva terra, les seves llibertats i l'imperatú del seu dret.

JOSEP BERTRAN DE QUINTANA

DIES TRAE...

per Benigni

—Pobre senyor «Lacandrus». No ha sortit.
—No me'n parli, que esteu tota esgaiada. Em sembla que Déu ens castigarà.